

ПЕРЕДПЛАТА на "РУСЛАН"

ВНОСИТЬ: в Австрії:

на цілий рік	24 К
на пів року	12 К
на чверть року	6 К
на місяць	2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
силкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадниці ч. 98704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний днівник.

"Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска". — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

О українсько-руському університеті.

(Δ) Справа утворення окремого українсько-руського університету у Львові є вже від кільканадцяти літ предметом домагань нашого народу а також молодежі, котра по скінченю руских гімназій бажала би також навіть науками побрати в своїй рідній мові. Обговорювано є справу також у всіх руских а навіть чужих часописах, представляли єї потребу також рускі послі в соймі і в державній раді. Пригадаємо тут також, що єще в 1902. році в жовтні руский клуб вийшов в куріяльні парлямент формальне внесено в цій справі, про котре промовляли посли Ю. Романчук і Ол. Барвінський і насупроти безосновних сумнівів професора Старжинського виказали нагляд від, що утворене окремого укр.-руського університету у Львові є не тільки культурною потребою більш як 30-мільйонового укр.-руського народу, але й із становища державної австро-угорської політики в справі вельми важкою. Пригадуємо також, що в нагоді промов сих обидвох руских послів в державній раді покійний уже висл. секційний шеф міністерства просвіти Едвард Гневіш написав обяснистим відповідь: "Оскільки Барвінський, відтім призначив влучність їх висловів, а різко критикує вспять становище проф. Старжинського. Лист сей оповістили ми свого часу в "Руслані" і видали окремого переведеною, котра й нині не втратила зовсім своїх ваги і тому можемо й поручити польській суспільності а особливо польським днівникам, котрі знов розшилють ся про укр.-руський університет а споглядають очевидно на єю справу а в таємі злобою і неохотою та повною несвідомостю справи.

Особливі роздратовання, як звичайно, проявляє ся на саму згадку про укр.-руський університет передовсім у всепольським "Słowie".

Всепольський днівник, заснований рішучо, мовби укр.-руський університет був культурною потребою, перечіть, мовби у нас була яка небудь своя наука, що на Україні "сполецинство ruskie zgoła jeszcze narodowo nieuwiodomione, jedną tylko ciemną masę chłopską stanowiące", але у своїм фарсействі пише, що "przyznajemy, że każdy naród, że wieć i Rusini mają prawo dążyć do własnego uniwersytetu. W dążeniu tem nie stawiamy im żadnych (?) przeszkoł", але відтак вказуючи на потребу наукових сил, каже, що "wtedy będzie pora mówić o tem, kiedy, jak i gdzie go zorganizować".

Те вороже становище супроти культа, домагання укр.-руського народу всеполяки намагаються оправдати представлюванем укр.-руського населення якоюсь темною, зовсім несвідомою масою хлопською, котра на їх думку не може відчувати навіть потреби такого культурного огнища аві взагалі високої освіти. Так і пр. недавно у Львові пописував ся всеполяк В. Студницький з відчитом п. з. "Kwestya ruska z tej i z tamtej strony kordonu", а хоч виступав яко "великий знавець" сеї справи, не міг навіть подати числа населення укр.-руського а запевняв, що "wśród elementu chłopskiego na Ukrainie rosyjskiej nie ma żadnego poczucia (?) politycznej i narodowej (?) odrebnosci od Rosjan".

Очевидно, що перед такою сліпотою і радше загорілості і засліплення годі сподівати ся іншого погляду всеполяків в справі укр.-руського університету. Ставляючи однак такі перевони Русинам в осягненю культурного для нас огнища, забувають они, як перетворювались колишній німецький університет у Львові на польську викладну мову, як тут вишкувались доценти, супленти і професори, як діперша тоді починала ся творити у многих галузях польська наука, котра є їх нині не має дуже визначних представників на львівському університеті. Забувають они, що й катедр з

польською викладаною мовою не було ким відразу обсадити, а се робилося постепенно і в тій цілі спроваджувано таки головно учителські сили зза границі. В осягненню своїх змагань університетських Полякам пообілювало велими значними жертвами австрійське правительство і ему головно мають завдичити, що мають в Галичині два повні університети з польськими катедрами і потрібними науковими інститутами.

Руський народ має також право домагатися, щоби і його молодіж мала свою культурне отинше, а коли про укр.-руску мову, літературу і інші умови прояві укр.-руського народу пишуть уже чужі учени широкі студії, то пора, щоби й наша наука мала свій власний варштат, бож професори, засідаючи на університетських катедрах, працюючи в наукових інститутах, творять і розвивають тим самим науку.

Не будемо тут повторювати відомих загальні доріг, якими досі йшла справа утворення укр.-руського університету від порушення єї ще в куріяльні парлямент названими в горі двома послами, згадаємо тільки про се, що й в народній парлямент першім а так само другим послами рускі не переставали її понаглювати і що в маю 1910. розпочало правительство (так міністром просвіти був теперішній міністр предіднін гр. Штирік) переговори з укр.-руським клубом і представниками польського, а учасником сих пересправ був також намістник др. Бобжинський. Після того є. Е. Митрополит гр. Шептицький порушив і пояснив справу укр.-руського університету в народного, церковного і державного становища в основній і сувітлій промові в палаті вельмож а настрай для здійснення сего культурного домагання нашого народу був в міротатих кругах вельми користний. Багатіані однак крайніми живлями сумніві події на університеті 1. липня 1910, котрі з одного боку сподівали ся тим способом понаглити розвязку се-

го питання а з другого боку знехтувати "клерикальне" пособлювання сїй справі, причинилися до того, що витворений для укр.-руського університету користний настрій попсувається, а справа знов проволокла ся.

Тепер правительство вважає знов потребою приступити до здійснення довголітнього культурного домагання укр.-руського народу і як ще міністер-предсідник заповів руским послам перед великом, розпочало нові переговори в сїй справі, в котрих оно бажає вислухати домагання руских послів, а також, як звідно з Відня часописи, представників поль. кола. Домагання Русинів в сїй справі загально відомі, а іменно, що місцем осідку укр.-руського університету має бути Львів, де вже на дотепершім університеті в кількох катедр на богословськім, правничім і філософічнім виділі і кількох доцентур з рускою викладаною мовою, отже й домагання Русинів є, щоби передовсім сї три виділи були на укр.-руському університеті. Яким способом має бути полагдане здійснене укр.-руському університету, чи дорогою пісарської постанови, котрою правительство має бути візване до утворення укр.-руського університету, се буде предметом переговорів, се задача міротатих державних чинників. Крім того однак входить тут також другий чинник, руска суспільність, котра повинна з свого боку причинити ся до здійснення сего культурного огнища для укр.-руської науки, достарчти наукових сил, чому також повинно поселяти правительство з свого боку до висвітлення руских доцентів. Про єю справу писали ми вже також не оден раз і не вважаємо в сїй хвилі потребою нами нераз уже висловленого погляду на ново повторяти.

Просимо відновити передплату.

І. Потапенко.

Баба вмішала ся.

Переклав **

Антін Моргун і його син Данило жили мирно і кожий про те звав. Навіть так лу-чало ся, що коли в селі повстало яка небудь родина сварка, син обиджав батька, а батько кривив сина, то говорили: "І як оно людям не соромно? Поглянули бы на Моргунів. Ті вже, справді, живуть по божому. Ні Антін Данила, ні Данило Антона ані одним словом не обидйт". Так звичайно говорили на селі, а се значить, що так оно було на ділі.

Та чого, в дійсності, було сварити ся Моргунам? Антін був мужиком літ п'ядесяти п'яти, здоровим ще і сильним. Він працював, як не кожний молодий парень зумів а про Данила годі й говорити. Єго й так всі звали, як першого робітника в селі. Був у них ку-сни землі, сіяли они собі та косили, коли було що косити; а не дав Бог — тростину жали, на заробіткі ходили і мало ще чого? Ні Антін, ні Данило горікою не запивали ся і як же тут сварити ся?

Дехто з земляків, бувало, скаже Антонові:

— І що тобі в старості на сина працю-

вати? Я би давно виділив єго, як би був на твоїм місці..

— Не бажаю! відповідав на се Антін, — Мені і так гарно.

Бувало також, що і Данила ворохобив який небудь спокусник:

— І охота тобі на батька весь вік пра-цювати? Виділив би ся і зажив свою-сем'ю...

— Говори! На батька!.. Та батько сам іде нас з тобою в роботі за пояс заткає!

Ось так думали про сей предмет самі Моргуни і жили знамено. Досить сказати, що у них в хаті був свій власний самовар; а се одно съвідчить, що красного життя на земні годі бажати. Бувало, в неділю після служби Божої засядуть Антін і Данило оден напротив другого і п'ять склянку за склянкою. Зіп'ють, поздімають камізоль а все таки п'ять до нащадка, поки самоварний курок не попросить пощади. А самовар був у них не який небудь маленький а півведерний.

Щоби вкінці впевнити, що Антін і Данило Моргуни служили приміром гарного життя, скажемо, що навіть сам батькошка — хоть се було єго тайною — коли на сповіді хотіть признавати ся єму в сварливості і подібніх до веїграх, прямо говорив: "Бери примір з Моргунів. Ось отець з сином! А як они живуть! Коли би цілій съвіт так жив, як

Моргуни живуть, то не було би спорів, ні бійок, ні навіть війни". Так говорив батькошка, а вже батькошка знат, що говорив.

А знаєте — коли говорили правду і по між нами, — поминаючи все інше, чому Моргуни жили так дружно, що їх навіть на прямір ставили? Тяжко до сего признати ся перед цілим світом, але таки треба. По моєму, головна причина лежала в тім, що у них дома не було баби. Що зробити? Оно може не певічливо таке говорити перед дамами, та коли се правда! У них, розуміється, була баба — стара-престара Афімія, але се була чужа баба, насміянка і у внутрішній справі Моргунів мішати ся не могла. Афімія була у них, властиво задля боршу, і дуже смачно варила борщ з салом, ще й хату замітала і самовар ставила. Але такої баби, що мала би хотіти найменшу основу подавати свій голос в якім небудь внутрішнім питаню, не було дома. Антонова жінка а Данилова мати — Марина, вже літ дванадцять як померла; старшу дочку видав Антін замуж в далеке село і она приїздила всього раз в рік — на Великден. Тіток і інших своячнок якось не було, бо, відимо, Бог хоронив Моргунів, — ось они живли собі холостяками. А якби дома була баба, то повірте, що не було би так само. Она би в верх дном цілій дім перевернула і та-кої би саламахи наростила, що... Та ні, красне-

вже про те й не говорити. Ще, припустім, хто небудь обидить ся...

Так ось якими були Антін і Данило Моргуни, і ось як они жили! Але якби на съвіті все йшло гарно, то скажіть ласкато, що лишало би ся робити чортви на землі? Ось він і вмішав ся в се діло і вже, розуміється, як звичайно, вибрал своїм орудієм бабу.

Одним словом, діло — а було се осені, так в кінці вересня — начало ся з того, що Данило раз перед вечером, коли батько сидів на присіні в старшині і говорив про громадські справи, пішов в ту сторону, де стояв дім батькошки. В тім, розуміється, ся, не було ще нічого особливого. Чи одно діло міг мати селянин до батькошки?

Але чому Данило не пішов улицю села, де між іншими міг побачити єго також батько, що сидів на присіні у старшині? Чому він пішов степом? Ось питання! Значить була якася перепона. Прийшов Данило до батькошки, і передовсім вийняв з бездонної кишені парадарів кілька кусників ячмінного хліба і кинув єго половиною собакам. Собаки заняли ся хлібом і перепустили єго.

Батькошка пив на дворі чай, але кинув ся занято і запросив Данила до кімнати.

(Дальше буде).

B. Adamskij Divani. — Portiere. — Фіранки. — Стори. — Bonne femme. — Materij meblowij.

Львів, Інтер'єр Жоржа

В справі дописі з Дрогобиччини в ч. 64.

Відповідь на московськіх людей є занадто велика відвага простого заперечення. Відповім коротко кожному з них. І так:

1. Проф. Бирчакови закинув автора дописи радикалам — і що в такій народній маніфестації як ювілей Шашкевича не брав чомусь участі — чи не тому, що відбула ся она в церкві? На се проф. Бирчак простуючи написав — що сидів коло значних осіб в часі концерту — і обіцює зложити 50 Краї на бурсу — як автор дописи доведе єму, що він був на балю в сиропустну неділю. На се нехай п. проф. Бирчак буде ласкав доказати свою участі в маніфестації ювілейній в честь М. Шашкевича в церкві на богослуженню, на проповіді патріотичної, на всесвячені пропамятної таблиці або на поході з другими інтелігентами священиками — то автор дописи ч. 64 напевно зложить 50 Краї на балю в честь ювілею геїв інших народів стягають увесь світ суспільності, навіть інших переконані політических — до церкви, на ювілейну проповідь, на похід, в білій день — і се властива маніфестація, бо тоді публично маніфестиється ще і пошана для геїв і народів се більше підносить, як видить ся усі стану суспільності разом зібрані для вітання славних людей. На академії була лише мала частина людей, а на концерті, який був вже о 8. годині в осені, зібралося дуже маленько людей, що не було і повної салі. Де був в часі балю в неділю сиропустну п. проф. Бирчак — не знаю — але аві єго, аві інструктора не було в той час в бурсі — се факт...

Сего п. проф. Бирчак не приступує. Етож фактом, що в неділю сиропустну не було аві настоятеля аві інструктора в бурсі — а бурсаки — як пісан автор дописи, були полищені самим собі — і саме тоді могло мати місце не одно таке, що могло причинити ся до згіршення бурсаків. Отже і тут не було такої неправди. Так само не залевняв автор, що настоятель бурси був тоді на балю в касині, досить що обох не було в бурсі а коли вже так випало, що обох не було, належало подбати о якесь заступство ким відповідівши — як самі ученики.

Одно лише слово „часто“ могло бути заступленім словом „деколи“ коли ходило о се, що оба т. є настоятель і інструктор „меншаки“ в бурсі — але часто нема аві одного в бурсі! Тут міг добавити п. професор хиба пересаду але віня неправду!!!

З нагоди сего спростовання — хотіла упіти свою печевю редакція „Діла“ і з великом поспіхом і радістю написала що „Оруж. „Руслан“ йому самому не завсідіти виходить на здорові“. Що, спітаємо, не виходить на здорові? Чи се, що „Руслан“ держить ся засади справедливості — audiatr et altera pars — і поміщає спростоване — або вияснила протиції сторони? Слови дописувателя можуть нераз бути неясними або і пересадними а річию редакції є якраз дата місце для вияснили справи і з протиції сторони. А так само поступає „Руслан“ держачи ся справедливості християнської засади — але се видає ся незрозумілим панам з „Діла“, там радше вилетить котрийсь з панів на зелену пашу, — як би мав помістити якесь вияснені і призначені ся до похибки а редакція вищле радше когось на зломані карку, як в інтересі правди помістити спростоване або цофене похибки. Так було з автором статті „Ad maiorem Poloniae gloriam“, таке було становище „Діла“ в справі нападу о. Каміньского на Преосв. Хомишина, де редакція „Діла“ була до того степеня упертою, що написала не оден раз річи, які гірчили вже не католіків але навіть православників і жідів і они мали „більше етикої і моралі“ та не боронили о. Каміньского так, як „Діло“. Але „Діло“ мав свою етику і єї держить ся, оно боронило вавіть такого о. припіка і злочинця як Феррер і у неї розбійник виходить правий а нападений злочинником, — як в справі о. Каміньского. Закінчу словами самого „Діла“: цікаві християни — ті панове з „Діла“.

Оруж. „Діла“ єму самому завсіді здає ся виходить на здорові, але чи і в честь — то велике питане.

Замітки до спростовань дописів з Дрогобиччини.

Дописіо з Дрогобиччини почали ся обидженими табори — радикальний і московський — і оба вислали спростовані, оден в перших дніях появі дописи, поспільні аж майже по місяцеві. Та в спростованю п. проф. Бирчака є крутість, коли знов в простова-

ли при приміненню найостріших середників проти завішеної конституції в Хорватії.

„Neues Wiener Abendblatt“ доносить, що сейчас по іменованню нового угорського кабінету виїмковий стан в Хорватії буде знесений і іменованій новий бан.

Побільшенні відділів з машинними карабінами, „Die Zeit“ доносить, що в найближіші часи будуть побільшенні відділів машинових карабінів, а іменно при піхоті о 35 стаїах відділів, переходово о 105; при стрільцях буде утворено 8 нових відділів, за те при кавалерії, которая числити тепер 16 відділів машинових карабінів, число тих відділів буде зменшено о чотири.

Італійско-турецька війна нікого тепер не

займає. Про неї немовби призабуто. Коли ще відрожувалися Італії Туркам бомбардованим Царгороду — здавалося, що ось-ось і мати мемо катастрофи. Та італійські погрози остали пустим звуком, а що вайвісше наміром не до виконання, бо візду до Царгороду стеже пілій ряд мія. Щож робить Італія? Видача, що годі поривати ся з мотикою на сонце, відкликала она свою флоту і поручила П... бездільність.

Тай в Триполії не здобувають Італії лаврів. Сидять тихо в своїх укріпленах і цілий подвиг 100-тисячної армії зазначився протягом двох тижнів обсадою півострова Круа через італійську кінноту.

Кілько втрат і упокореня приносить ся війна союзниці нашої держави?

Небезпека для Франції в Марокко. Втіха

по заключенню марокканського договору починає уступати. Останні телеграми звітають про смерть 20 французьких живіврів і офіцірів і про поранене 63 живіврів в околицях ріки Муля. Доохрестні племена з цілою людиною падають на французькі відділи і борються справді хоробро, тай в той спосіб неначе зазначують, що не признають ніяких договорів якіх іменем заключив Муля Гафід. Роззвіреяне племен має своє жерело ще й в факті овлади Триполісу Італії. Цілий магометанський світ палає гнівом проти „проклятих джіврів“, що напосліді ся на їх одновірців в Триполії. В Марокко ладить ся велика воєнна.

Очевидно, що таке положення одразу же ве на руку Франції, яка не може висилати великих військових відділів до Марокко з огляdom на непевність положення в Європі та й з огляdom на свій несвітливий бюджет.

НОВИНКИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Евтихія преп.; римо-кат.: Еми. — В суботу: руско-кат.: Григорія преп.; римо-кат.: Агапітика.

— Русини а евхаристийні конгрес. На вчено-відомстві засіданні комітету в справі участі Русинів в евхаристийні конгресі у Відні проводив в заступстві перешкодженого Експ. Митрополита Вор. о. мітрап Түркевич. Присутніх було 48 відпоручників львівських руских товариств. По рефератах о. ректора д-ра Бояця і суді д-ра Ковшевича, комітет вибрали комісію-матку, яка по півгодинні нараді установила склад секцій, що мають уконструювати ся до 8 днів і вести дальшу підготовчу працю. Крім комітету пань, який на вчерашній нараді був заступлений б-ма представництв, установлено 7 секцій, яких склад в слідуючий:

1. Адміністриаційна секція: др. Гладишевский, о. Залужний, радн. Лепкій, о. Лужницький і др. Сушкевич.

2. Секція пропаганди: ред. Горук, о. Лежубський, о. Лозатинський, др. Павленський і о. Стефанович.

3. Інформаційна секція: др. Ковшевич, о. Ліциняк, Вол. Паславський, о. Рудович, др. Хойницький.

4. Обрядова секція: о. др. Будка, о. Гузар, о. Давидович, о. Давидяк і др. Федак.

5. Кваторункова секція: др. Гроздик, о. Павленський, о. др. Паньковський, Пісецький і о. Куницький.

6. Рефератова секція: о. др. Богачевский, о. др. Бочан, о. Малицький, о. др. Мишковський і о. др. Яремко.

7. Шкільна секція: о. Алиськевич, о. др. Дорожинський, о. Левицький, о. Лиско і о. Түркевич.

— Приїзд архікня Карла Франца Йосифа до Коломиї. Вчера прибув ту архікня разом зі своїм швадроном 7. полку уланів на стадіо.

На приняті архікнязя украсено доми, а від візду до міста аж до віллі архікнязя уставлено на вічнім просторі підвісні, прикрашені цвітами і хоругвами, також три брами триумфальні, коло яких стояли чотири оркестри. Зібралися велики товни публіки. Корпорації і товариства з пропорами, також молодіжі школ народних і середніх уставилися в дворяд. Візду архікнязя до міста о год. 12. в полуночі зазначили вистріли з моздірів. Розмістивши військо по касарнях пішов архікняз до своєї віллі. Коло третих триумфальних воріт привітали архікнязя представники правителів і автономічних властивів враз з депутатами дідичів зі східної Галичини, убраних в контушах. Іменем міста Коломиї привітали сердечно архікнязя посадник Клескі в німецькій мові. Закінчив потрійним окликом: „Най жи!“ і „Многая літа“. Архікняз подякував сердечними словами за привітання. Відтак староста представив начальників властивів, почім архікняз пішов до свого помешкання.

З Коломиї пишуть нам: Архікняз Карло Франц Йосиф переступив границі Коломиї нині (17. с. м.) около 12. год. в полуночі. Місто в пристрасні хоругвами, зелению, образами цісаря і т. п. Улиці, якими переїхав архікняз, прибрано білими стовпами, украсені зеленими фестонами, на яких повівають велики хоругви: синьо-жовтій біло-червоні. На Евангелицькій улиці, де мешкає архікняз, установлено велику триумфальну браму й павільон. Ту й уставилися всякі депутати. Архікняз переїхав на чолі своєї ескадрону улицями: Собіского, Рінком та Ягайлонською, витянув всюди школами, людністю і т. д. По дорозі повітало его руске духовенство коло церкви. На чолі кількох десятків ваших священиків виступив о. декан Русин і промовив до архікняза коротко по німецькі й по руські та дав ему поцілувати гарно різьблений гуцульський хрест.

Відставивши свій відділ до касарні, удався архікняз на Евангелицьку улицю, де коло триумфальної брами промовив до него коротко по німецькі п. Клескі, підносячи оклик на єго честь по польські і поруські, що вібраній повторили гримко. Опісля староста представив архікнязу пропозиції походу під часів: Собіского, Рінком та Ягайлонською, витянув всюди школами, людністю і т. д. По дорозі повітало его руске духовенство коло церкви. На чолі кількох десятків ваших священиків виступив о. декан Русин і промовив до архікняза коротко по німецькі й по руські та дав ему поцілувати гарно різьблений гуцульський хрест.

Відставивши свій відділ до касарні, удався архікняз на Евангелицьку улицю, де коло триумфальної брами промовив до него коротко по німецькі п. Клескі, підносячи оклик на єго честь по польські і поруські, що вібраній повторили гримко. Опісля староста представив архікнязу пропозиції походу під часів: Собіского, Рінком та Ягайлонською, витянув всюди школами, людністю і т. д. По дорозі повітало его руске духовенство коло церкви. На чолі кількох десятків ваших священиків виступив о. декан Русин і промовив до архікняза коротко по німецькі й по руські та дав ему поцілувати гарно різьблений гуцульський хрест.

Відставивши свій відділ до касарні, удався архікняз на Евангелицьку улицю, де коло триумфальної брами промовив до него коротко по німецькі п. Клескі, підносячи оклик на єго честь по польські і поруські, що вібраній повторили гримко. Опісля староста представив архікнязу пропозиції походу під часів: Собіского, Рінком та Ягайлонською, витянув всюди школами, людністю і т. д. По дорозі повітало его руске духовенство коло церкви. На чолі кількох десятків ваших священиків виступив о. декан Русин і промовив до архікняза коротко по німецькі й по руські та дав ему поцілувати гарно різьблений гуцульський хрест.

Відставивши свій відділ до касарні, удався архікняз на Евангелицьку улицю, де коло триумфальної брами промовив до него коротко по німецькі п. Клескі, підносячи оклик на єго честь по польські і поруські, що вібраній повторили гримко. Опісля староста представив архікнязу пропозиції походу під часів: Собіского, Рінком та Ягайлонською, витянув всюди школами, людністю і т. д. По дорозі повітало его руске духовенство коло церкви. На чолі кількох десятків ваших священиків виступив о. декан Русин і промовив до архікняза коротко по німецькі й по руські та дав ему поцілувати гарно різьблений гуцульський хрест.

Відставивши свій відділ до касарні, удався архікняз на Евангелицьку улицю, де коло триумфальної брами промовив до него коротко по німецькі п. Клескі, підносячи оклик на єго честь по польські і поруські, що вібраній повторили гримко. Опісля староста представив архікнязу пропозиції походу під часів: Собіского, Рінком та Ягайлонською, витянув всюди школами, людністю і т. д. По дорозі повітало его руске духовенство коло церкви. На чолі кількох десятків ваших священиків виступив о. декан Русин і промовив до архікняза коротко по німецькі й по руські та дав ему поцілувати гарно різьблений гуцульський хрест.

Відставивши свій відділ до касарні, удався архікняз на Евангелицьку улицю, де коло триумфальної брами промовив до него коротко по німецькі п. Клескі, підносячи оклик на єго честь по польські і поруські, що вібраній повторили гримко. Опісля староста представив архікнязу пропозиції походу під часів: Собіского, Рінком та Ягайлонською, витянув всюди школами, людністю і т. д. По дорозі повітало его руске духовенство коло церкви. На чолі кількох десятків ваших священиків виступив о. декан Русин і промовив до архікняза коротко по німецькі й по руські та дав ему поцілувати гарно різьблений гуцульський хрест.

Відставивши свій відді

дісталися на сей корабель, були дуже величні, треба було кілька тижнів наперед зголоситися і заплатити оплату, при тім треба було мати протекцію. Їхали отже по більшій частині самі визначні особи як міліонери і міліарди, з котрих многі нарочно відложили свою подорож, щоби саме тим кораблем їхати. Міліарди і міліонери хотіли бути тільки в своєму товаристві, рівних з рівними, що до скілької долярів. Отже на опері, під час котрої наступила катастрофа, сиділи в першій ряді Астор з жінкою, льондонський Ротшильд, Бут, Вандербільд і багато інших менше звісних вельмож нової орської біржі, між котрих — не знали яким чудом замішався Віл Стід (Stead) редактор *Review of Reviews*, 80-літній старець і визначний дневникар. Був він все горячим пріклонником мира, а виступав проти війни. Перед кількома місяцями юдив він до Царгорода, щоби пересвідчити султана про потребу заключення миру.

"Berl. Tagblatt" подає такий опис розвиття *"Titanic-a"*.

В хвиці зудару в ледовою горою плив корабель зі швидкістю 18 узлів. Зудар ушкодив стіну корабля а розшиб зовсім передню частину корабля та розірвав кілька лодій. Кусі ледової гори упали на поміст. Корабель похилився на бік — з початку здавалося, що перевернувся. Потім однак почав упадати наздовні перед кораблем. Тоді корабель почав крутити ся. Сила удару була така страшна, що всі рухомі предмети на кораблі порозбивалися. Сейчас по розгляненню в безпеці спущено на воду ратункові лоди. В годину після зудару вода заляла машини. Тоді переставаго функціонувати прилад бездротового телеграфу і погасло світло. Дальша ратункова акція відбувалася тоді при смолоскипах. В чверть години, коли відплили останні човни, затонув *"Titanic"* зовсім.

Арештоване Бендасюка. Колдри і інших російських шпигунів, що рівнається основній компромітації російської пропаганди в Галичині, дуже налякало петербурзьких опікунів нашої Марушакії. Тільки гроша вложили они в російську пропаганду в Галичині, тільки вадій привязували до сеї "підяремної", мовляв, російської провінції... Тому сам гр. Бобрінський — до цього завітівськими владами тай "польським насильством" за арештоване Бендасюка і шпигунської спілки. Вже вчора подали місцеві віймки в листу гр. Бобрінського до льондонської часописи *"Times"*, а нині приносять часописі вісті, що за гр. Бобрінським поспішать на поміч скомпромітованому галицькому русофільству єго чури з "Галицько-російського общества" в Петербурзі. До Львова прийшов з Петербурга приказ збирати "матеріали" до "мартирольгії" кацапів і при силати їх до Петербурга. "Н. Контора" вислава квестіонар до русофільських "деятелей" на провінції в зазивом придумати як найбільше число "фактів" переслідування і присилати їх до редакції "Прикарпатської Русі". А вже в добре звіснім інтересі "Прикарпатської Русі" в змух зробити вола і канонізувати якого небудь Марушака на "істинно русского" мученика. Так зібраний матеріал має оголосити "Галицько-російське Общество" в *"Times"*, а гр. Бобрінський предложити цареві.

По Львові ходять вісти, що русофільська молодіжь вибрала "комітет для допомоги" Бендасюкові і на сю ціль збирають ся вже навіть жертви потайки перед старшими "деятелями", які їм сего відряджують.

Мало що не потонули. З Лавочного доносять про немилу пригоду, яка дуже легко могла скінчитися катастрофою. Було се в селі Студене коло Лавочного. Село се дуже велике з трьома церквами і 400 душ. Давніші були там дві парохії, нині лише одна, а тамошні парохи в околі 80-літнім старцем. Священик сей, посвятивши на Великден паску при одній церкві, їхав фірою до другої. Дорога вела через невеликий потік, а було се в часі звісних повеней, коли найневинніший потік міг бути дуже небезпечним. Під час переправи упав невадійно священик і візник в воду, а розбурхані філії понесли їх дальше. Обом попталиющим поспішили на поміч селяни, що їхдали на приїзд священика і виратували обох при низькому положенні мості. Коні з возом вибрали самі на другу сторону річки.

Оповістки.

— Письменний іспит під надзором (клавузовим) кандидатів на учительів середніх шкіл відбудеться у Львові в дніях 17. і 18. мая с. р., а кандидаток на учительки в тих самих шко-

лах (також і жін. ліцеях) в дніях 20. і 21. мая с. р., після чого безповоротно наступить усні іспити. Кандидати і кандидатки, котрі наміряють приступити до сего іспиту, мають повідомити про се дирекцію іспитової комісії устно або письменно, найдальше до дня 10. мая і подати точно предмети, з котрих хочуть складати іспит.

Всячина.

— **Король і репортер.** Шведські часописи описують цікаву пригоду, яка має бути правдива. Редакція одної з часописів поручила свому молодому сотрудникові, написати звіт з ювілейного обходу маршалка королівського двору Бромберга. Недосвідний репортер рішив розпитати про се самого Бромберга і за телефонував по него до королівської палати.

— "Гальо! Чи говорю з палатою — спітав репортер.

— Так! — дістав відповідь.

— Чи можна просити до телефона маршалка Бромберга.

— Маршалка нема дома, але я по зрозумі заснував его — звучала відповідь.

Будь Вам вельми вдячний, Єсъм сотрудником часописи Н. Хочу дізвати ся про подобиці з житя п. Бромберга. Може его знаєте?

— О, так! Він є моїм другом.

— З ким маю честь говорити.

— З королем.

— З ким — спітав репортер, наслухуючи ліпше.

— З Густавом V-им. Дуже радо служу Вам.

Але перестрашений дневникар покинув слухавку і утік від телефона. Коли про сю подію дізвалися ся єго товарищи, осудили коротко: "Фушер. Така знаменита нагода, говорити з королем другий раз не буде ся".

— **Загадочний злочин.** З Мельвіль в Канаді доносять про незвичайний злочин, який займає живо уми тамошніх мешканців, по найбільшій частині Русинів, переселенців з Галичини. Іменно на земляничім шляху Grand Trunk Pacific, найдено рознесене на кусні тіло мужчини. Доходження виказали, що в се тіло о. Йос. Черковського, гр. кат. пароха з Мельвіль. Підозрюють тут скритоубийство. Поліція арештувала якогось Урища, котрий мав убити священника, а відтак покласти тіло на шині під поїзд, щоби в сей спосіб відвернути від себе підозрінє.

— **З анекдот про ген. Гальгоча.** Звісний у вас генерал Гальгочі був завзятим ворогом супружного стану. Не терпів він в своєму товаристві жонатих офіцірів. Однак прийшла коза до вога і пан генерал мусів таки погодити ся з судьбою. Прикладав отже до себе полкового священика і заявив ему коротко:

— Ваша Всечесності! Беру на 8 днів відпустку. Протягом тих 8 днів женю ся. Отець капелян в одиноким чоловіком на землі, я кому се кажу. Отже протягом тих 8 днів має Ваша Всечесності оголосити три рази заповіді, але так, щоби ані жива душа про те не дізнала ся!

— Ексцепенція! Алех..

— "Abtreten!"

Вісім днів пізніше вернув Гальгочі з відпустки — на найбільше здивоване цілого гарнізону, яко жонатий — і казав покликати капеляна.

— Чи Ваша Всечесність сповнили мій "Befehl"?

— По приказу, ексцепенція!

— Чи оголосили три рази заповіді так, що ніхто про те не знав?

— Так ексцепенція!

— Гм. А як то Ваша Всечесність зробили?

— Казав я відкомандерувати 20 руских рекрутів до гарнізонової каплиці і там відчітав їм три рази цілу заповідь по німецькі.

Наука, умілість і письменництво.

Канцелярія Товариства "Просвіті" підводить звіт, що вже вийшли з друку *"Твори Олені Стороженка"* і продаються по ціні 1 К 60 сот. в звичайній а 2 К в гарній полотняній оправі. На поштову поручену пересилку свої книжки треба долучити 45 сот. є се в ряду осьмий том *"Рускої Письменності"*, яка виходить накладом Товариства "Просвіті".

та" під редакцією Юліана Романчука від р. 1904. Том сей обнимав 592 стор. друку, належить до обмежистих книжок "Рускої Українській Сліваник", "Вражіння з подорожі по Швейцарії", "Твори Стороженка і твори Т. Шевченка". Друкують ся в серіях: 1. Вуси. 2. Голка. 3. Не в добрий час. 4. Приказки і казки: 4. Се така баба, що чорт їй на махових вилах чоботи віддавав. 5. Вчи лінівого не молотом а голodom. 6. Не впусті рака з рота. 7. Два брати. 8. Лучше мехай буде злій, віждурний. 9. Розумний бреше, щоб правда добути. 10. Дурень. 11. Жонатий чорт. 12. Скарб. 13. Три сестри. 14. Вивів дядька на сухенько. 15. Оповідання з переказів людових: 15. Закоханий чорт. 16. Суджена. 17. Чортова корума. 18. Мірошник. 19. Оповідано з переказів історичних: 19. Матусине благословення. 20. Межигорський дід. 21. Кіндраг Бубненко-Швидкий. 22. Прокіп Іванович. 23. Дорош. 24. Споминки про Микиту Леонтійовича Корка. 25. Марко Проклятий. 26. Інші твори: I. Гаркуша, драматичні картини. II. Вірші: 1. Кури та собака. 2. Чоловік та жито. 3. Україна. — Приписки.

Крім сего появилася книжочка на пропажу п. в. *"Жите"*. Є се більшій розвідка Гнати Хоткевича. Сторін 30. Ціна 30 коп. На поштову пересилку належить додати 20 сот. Замовлення слати на адресу: Канцелярія Товариства "Просвіті" у Львові, Ринок ч. 10.

Телеграми

з дня 18. чвітня.

Відень. (TKB). Міністер просвіти іменував комісаря скарбу дирекції скарбу в Чернівцях Г. Манастирського віцесекретарем міністерським в міністерстві просвіти.

Відень. (TKB). На нинішньому засіданні палати послів поширені Шустерші і т. в. внесли запит в справі завішення конституції в Хорватії.

Палата приступила до першого читання правительства предлога що до службової прагматики.

Лондон. З Нью-Йорку доносять, що при ватаженні корабля *"Titanic"* погибли поверх 2.000 осіб.

Відень. (TKB). *"Wiener Zeitung"* доносить, що цісар уділив санкції ухваленому галицьким соймом начеркові закону в справі уділення повітовій ради в Дрогобичі на обрані іменем повіту запоруки за вкладки ощадності в дрогобицькій Касі ощадності.

Царгород. (TKB). Великий везир Сайд баша, який від трох місяців хрував, був вчера на послухані у султана. Великий везир возвім участь в нинішньому засіданні парламенту і відчитав престольну бесіду. Рада міністрів радила вчера над відповідю на зову великодержав в справі мирових переговорів. Як зауважати, Порта відповість, що готова вже призначити Італії економічні користі в Тріполі, однак не згодиться ся під ніяким на услівem овладу сего краю.

Париз. (TKB). Кандидатура Делькасого на предсідника палати послів має чимраз ліпші вигляди. Делькасе заявив, що прийме сю гідність тоді, коли візве его до того більшісті республиканів. Бріанд, про котрого згадувано також яко кандидата на президента палати, відмовив прийняти сей гідності.

3 Товариства "Просвіті".

Діяльність Головного Відділу і комісій за перший чверт рік 1912.

(Конець).

III. Видавниця Комуїсія. В першій чверті рік відбула видавниця комісії засідань: два в січні (4. і 29.), одно в лютні (8), три в березні (4, 14, 28). Пересічна присутність членів на засіданнях — 6.

З нагоди дискусії вад прелімінарем бюджету на р. 1912 перевела комісія такі рішення що до видань для членів: а) членські книжочки видавати періодично але в зменшенні обсямі, так щоби се видавництво не приносило дефіцитів, б) зменшити обсям календаря на р. 1913, в) призначати членам знижку 25% при купні видань в серіях. Натомість рішено збільшити видання в серіях і видати їх більше пляново; член комісії др. С. Рудницький предложив комісії загальний плян видавництв (поміщені в *"Письмі з Просвіті"* ч. 2). В місяцях січень — март випливло до комісії 15 праць, які приділено до рецензії референтам. В тих місяцях вийшли друком: А. Гапка — *"Ілюстрований каталог видав-*

ництва Товариства "Просвіті" за 1911 рік

Безлікі праці, Бережані 141 членів

Березів 19 " Бібрка 231 "

Богородчани 68 " Борщів 165 "

<p

Броди	220	"	Бурштин	114	"
Буск	69	"	Бучач	178	"
Гвоздець	76	"	Глинани	73	"
Городенка	155	"	Городок	112	"
Гусатин	181	"	Добромиль	102	"
Долина	157	"	Дрогобич	529	"
Жидачів	107	"	Жовква	169	"
Журавно	51	"	Заліщики	176	"
Збараж	169	"	Зборів	97	"
Золотів	188	"	Калуш	170	"
Камінка стр.	85	"	Козова	76	"
Коломия	209	"	Косів	150	"
Краковець	155	"	Львів м.	533	"
Львів повіт	176	"	Лісько	86	"
Мостицька	125	"	Ладіврна	127	"
Нове село	98	"	Нов. Санч	31	"
Олесько	82	"	Перемишль	238	"
Перемишляни	96	"	Печенижин	78	"
Підгайці	183	"	Рава руск.	219	"
Радехів	132	"	Рогатин	175	"
Рудки	140	"	Самбір	155	"
Скалат	141	"	Сколе	130	"
Снятин	188	"	Сокаль	273	"
Солотвина	50	"	Станіславів	306	"
Ст. Самбір	109	"	Стрий	129	"
Сявік	55	"	Теребовля	184	"
Тернопіль	535	"	Тисмениця	93	"
Товмач	166	"	Турка	111	"
Цішанів	98	"	Чортків	190	"
Щирець	139	"	Яворів	133	"
Ярослав	93	"	Ясло	13	"
Захід. повіти	126	"	Буковина	234	"
Заграниці	314	"			

Членських вкладок протягом першого кварталу випливало 8.939 К 28 с. (в січні 4046-87, лютні 2738-22, марці 2154-19 К).

З кінцем місяця березня вислали канцелярія обіжник до філій, щоби надіслали зібрані членські вкладки за перший квартал відповідно до постанов статута.

Відділ продажі книжок і друків виказує за перший квартал висланих книжок в коміс або проданих за готівку на квоту 7.130 К 57 сот.

З того в січні вислано на квоту 2882 К 16 сот., в лютні на 3639 К 37 сот., в марці на 1491 К 04 сот. Понадто даром, в заміні або до рецензії вислано книжок вартості 524 К 50 сот.

Готівка, яка випливала за продані книжки за сей час (вчислюючи стягнені залежності з попереднього року) виносить 12.669-07 К. З сего має січень припадає 3.102-94 К, на лютень 2.443-78 К, на березень 7.120-35 К.

В марці вислали канцелярія своїм покупцям по кілька примірників „Ілюстрованого каталога“ даром, рівною всім філіям та читальним „Просвіти“. Сим останнім вислано також окремо по одному примірникові плякату про тутки і папері з фірмою „Пропсвіта“.

Адміністрація „Письма з Просвіти“ виказує з кінцем четвертюроку 1192 передплатників. З того за рік 1911 має вирівнану передплату 571, за рік 1912 — 153, за рік 1911 і 1912 — 468. Нових передплатників є 128. Крім цього даром або в заміні висилається 246 прим. Передплата за перший квартал випливала 1291 К 81 сот. — Подав А. Галак.

ОГОЛОШЕНЕ

Товариства взаємних обезпеченій „Дністер“ в справі вибору відпоручників на Загальні Збори.

Покликуючи ся на попередні оголошення в сій справі, подаємо до прилюдної відомості, що в цілі вибору відпоручників на Загальні Збори Товариства взаємних обезпеченій „Дністер“ відбудуться ся дальші виборчі збори членів тогож Товариства, як слідує:

Дня 22. цвітня с. р. в понеділок:

В Перемишильнах в салі „Народного Дому“ о год. 12. в пол. під проводом місцевого пароха о. дек. Ізидора Копертинського в цілі вибору 5 відпоручників із судового повіту Перемишилья.

Дня 23. цвітня с. р. в вівторок:

У Вишнівчику в читальні „Просвіти“ о год. 12. в пол. під проводом місцевого пароха о. дек. Стефана Кисілія в цілі вибору 2 відпоручників із суд. пов. Вишнівчик;

в Скалаті в салі Повітового Товариства кредитового о год. 12. в пол. під проводом місцевого ц. к. нотара п. Омеляна Шолків із суд. повіту Скалаті.

гині в цілі вибору 2 відпоручників із суд. повіту Скалаті.

Дня 24. цвітня с. р. в середу:

В Товмачі в читальні „Просвіти“ о год. 12. в пол. під проводом місцевого адвоката дра Івана Макуха в цілі вибору 3 відпоручників із суд. повіту Товмачі;

в Жидачеві в салі „Сокола“ о год. 12. в пол. під проводом о. Омеляна Левицького пароха з Івановець в цілі вибору 2 відпоручників із суд. повіту Жидачеві;

в Копичинцях в салі „Народного Дому“ о год. 12. в пол. під проводом місцевого лікаря д-ра Луки Сафіяна в цілі вибору 3 відпоручників із суд. повіту Копичинці;

в Монастирісках в салі товариства „Сила“ о год. 12. в пол. під проводом місцевого ц. к. начальника суду п. Омеляна Ляшецького в цілі вибору 2 відпоручників із судового повіту Мостицька;

в Старій Солі в салі „Рускої Бесіди“ о год. 12. в пол. під проводом місцевого ц. к. начальника суду п. Омеляна Кудіїла в цілі вибору 2 відпоручників із судового повіту Стара Сіль;

в Перешиль в „Народнім Домі“ в читальні „Просвіти“ о год. 12. в полудні під проводом місцевого пароха о. радника Тимка Микити гospodara з Коровник в цілі вибору 5 відпоручників із судових повітів Перешиль і Дубецько;

в Сянокі в читальні „Просвіти“ о год. 12. в полудні під проводом місцевого пароха о. радника Омеляна Константиновича в цілі вибору 2 відпоручників із судових повітів Сянок, Березів, Буківсько і Дніві;

в Камінці струміловій в кат. Райфайзена коло церкви о годині 12. в полудні під проводом місцевого пароха о. радника Михайла Галущинського в цілі вибору 3 відпоручників із судового повіту Камінка струмі.

До участі в виборчих зборах є упра-внені тільки члени Товариства взаємних обезпеченій „Дністер“ а за легітимацію служить кожному членові поліса, яку треба взяти з собою.

Відпоручниками можуть бути вибрані тільки члени Товариства „Дністер“, однак і такі члени, що належать до іншого округа виборчого.

Вибраним відпоручникам не буде звертати ся коштів подорожні на Загальні Збори „Дністра“.

Про виборчі збори членів „Дністра“ не треба повідомляти жадної влади.

Дня 26. цвітня с. р. в п'ятницю:

в Богородчанах в салі „Народного Дому“ о год. 12. в пол. під проводом місцевого пароха о. А. Рудницького в цілі вибору 3 відпоручників із суд. повіту Богородчани;

в Тисмениці в салі „Руского Народного Дому“ о год. 1. попол. під проводом о. Николая Бачинського пароха з Милована в цілі вибору 2 відпоручників із суд. повіту Тисмениця;

в Мостицьках в салі „Народного Дому“ о годині 12. в полуночі під проводом місцевого съяця. о. Романа Кудіїла в цілі вибору 3 відпоручників із судового повіту Мостицька;

в Старій Солі в салі „Рускої Бесіди“ о год. 12. в пол. під проводом місцевого ц. к. начальника суду п. Омеляна Ляшецького в цілі вибору 2 відпоручників із судового повіту Стара Сіль;

в Перешиль в „Народнім Домі“ в читальні „Просвіти“ о год. 12. в полудні під проводом місцевого пароха о. радника Тимка Микити гospodara з Коровник в цілі вибору 5 відпоручників із судових повітів Перешиль і Дубецько;

в Сянокі в читальні „Просвіти“ о год. 12. в полудні під проводом місцевого пароха о. радника Омеляна Константиновича в цілі вибору 2 відпоручників із судових повітів Сянок, Березів, Буківсько і Дніві;

в Камінці струміловій в кат. Райфайзена коло церкви о годині 12. в полудні під проводом місцевого пароха о. радника Михайла Галущинського в цілі вибору 3 відпоручників із судового повіту Камінка струмі.

До участі в виборчих зборах є упра-внені тільки члени Товариства взаємних обезпеченій „Дністер“ а за легітимацію служить кожному членові поліса, яку треба взяти з собою.

Відпоручниками можуть бути вибрані тільки члени Товариства „Дністер“, однак і такі члени, що належать до іншого округа виборчого.

Вибраним відпоручникам не буде звертати ся коштів подорожні на Загальні Збори „Дністра“.

Про виборчі збори членів „Дністра“ не треба повідомляти жадної влади.

Дирекція
Товариства взаємних обезпеченій „Дністер“.

Історія України-Руси

з образами, рисунками і картами,

Написав Микола Аркас.

Друге видане, Краків, 1912. — Накладом Ольги Аркасової. Сторін 424.

Ціна книжки на тоншім папері 6 К 50 сот. в Книгарні Наукового Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

З публичної літакції, походячі нові меблі продають ся по слідуючих цінах: Сеансний крісло К 45, отомана К 26, шафи К 30, спальня К 190 ідальня К 140, столи К 9, уладження кавалерської кімнати К 120, плюшеві сальони К 90, магонізовані сальони К 180. Крім цього чимало образів, крісел, столів, шаф, кріделів, канап, столів, занавісів і фіраноя. —

ДОРОТЕУМ" ул. Ліндго ч. 7 (бічна Коперника). Порозіві з провінцію листовне.

УВАГА! Наше підприємство купує і посерединічить в продажі меблів з приватних домів, з конкурсних і спадкових мас — приємна обстановка до переховання. (18-30)

Перша найбільша 25 покоїв богато засмотрена

Ясекуруйте своє майно від огню

в „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекурувати ся від огню, щоби наслідок пожежі не понести страхи, бо достаток одиниць то добробит цілого народу.

Кождий Русин повинен асекурувати ся тільки в рускім товаристві взаємних обезпеченій

„Дністер“

Нема жадного іншого руского товариства асекуруйного, тільки один

„Дністер“

„Дністер“ раху